

"ארה"ב צריכה להקדיש תשומת לב פנימה ולא החוצה. יש גידול באי-שוויון, בעיות חברתיות וגזעיות שנותרו לא פתורות, מערכת חינוך שאינה מספקת את הדרוש – תחומים שארה"ב הובילה בהם בעבר וכיום כבר לא"

"דאעש שולטים בטריטוריה עשירה ויכולים לממן את עצמם, אך הם אינם מסוגלים ליצור חברה מתפקדת ומייצרת עושר. המטרה של ארה"ב וישראל צריכה להיות למנוע מדאעש להתפתח כלכלית"

כלית רבת ערך של ארה"ב, ויריבה שלה במאבק על השפעה עולמית".
האם אנחנו עומדים בפני מלחמה קרה חדשה?

"היו רכיבים של עימותים דמויי מלחמה קרה, אך שום דבר שקרוב לממדים של המלחמה הקרה. רוסיה לא תזכה בכל הטריטוריות שאיבדה. אין לה את הכוח וההשפעה שהיו לברית המועצות. ודאי שלסין אין אינטרס ליצור גוש מזרחי – יש לה הרבה שאיפות חיוביות להשתלב בכלכלה העולמית ולהובילה".

האצי'נגס חושש יותר מרוי סיה מאשר מסין. "פוטין אימץ את הלאומיות, ואין לו ברירה אלא להמשיך בקו זה – זה היה חישוב מוטעה וטראגי. לרוסיה זה רע, גם אם לשאיפות של פוטין זה טוב. הוא מנסה לנצל תסכולים פוליטיים באוכלוסייה ולנתב אותם. סלובודן מילושביץ' הצליח לנצל את המצב בסרביה בצורה דומה בשנות ה-90, וכך גם דאעש במזרח התיכון כיום. כשמחירי הנפט ייצרו עושר אדיר, רוסיה היתה צריכה להשתמש בזה כדי לחולל מודרניזציה בכלכלה הרוסית, כדי שהיא תוכל לתפוס את מקומה בקדמת הכלכלה העולמית. במקום לנתב את העושר הרוסי לתשתיות, הם חלבו את המדינה".

לעליית הפונדמנטליזם באירופה יש רקע כלכלי?

"צפינו את העלייה הזו כבר לפי ני עשור, אבל לא הקשיבו יותר מדי לתחושת שלנו. הזהרנו שאירופה תהיה בסיכון של טרור יותר מאשר ארה"ב, בשל מגוון סיבות תרבותיות. מוסלמים בארה"ב לרוב משתלבים בחברה ולא מבדירים, לפי ניתוחים כלכליים וסקרים, המוסלמים ברחו ממדינותיהם אך לא השתלבו במדינות אירופה. הם חיים שם מבדירים במעין גטאות, עם נטייה לרדיקליות. זה אתגר גדול במדינות רבות באירופה. אני לא צופה התפשטות של הפונדמנטליזם האסלמי בארה"ב, וגם אפי שר לראות שאין כמעט אמריקאים שמצטרפים לדאעש.

"לסיים, אני רוצה לומר שאף שאולי נשמעתי עגום בשיחתי, נון, אני דווקא אופטימי", אומר האצי'נגס. "מבחינה אמריקאית, המצב לא מסוכן יחסית – ודאי לא ביחס לשיא המלחמה הקרה. ישראל נמצאת במצב מורכב יותר, אבל היא הרבה יותר חזקה מבעבר. גם אנחנו וגם אתם יכולים להתמודד עם הבעיות שניצבות בפנינו כיום".

מתוכנן. היתה ציפייה שנישאר שם לנצח, אבל היינו חייבים לעי זוב מתישהו. אני לא חושב שממשל אובמה עשה משהו לא נכון".

"סין היא אתגר יותר מאשר איום"

האצי'נגס נכנס לתפקיד יו"ר מועצת המודיעין הלאומית של ארה"ב חודש לפני הכניסה של הצבא האמריקאי לעיראק ב-2003. תפקיד המועצה הוא לספק הערכת מצב לממשל, ובין היתר להכין תיק עדכון מצב לנשיאים הנבחרים בטרם כניי סתם לבית הלבן. על התקופה היא מספר האצי'נגס כי "זמן קצר לאחר הכניסה הצבאית, ראינו כי ההתמדרויות בעיראק מעמיקות, והסיבה היתה לדעתנו הכיבוש האמריקאי. אך הערכה זו לא התקבלה בכרחה על ידי הממשל. קיווינו שהממשל יבין שצריך לסיים את הכיבוש כמה שיותר מהר, להעביר את האחריות לממשלה עיראקית, לא אמריקאית, ולהפוך את הנוכחות לבינלאומית. זה בסופו של דבר קרה, אבל הרבה יותר מאוחר".

מה אתה רואה באיומים הגדולים ביותר על ישראל?

"אני לא חושב שזה איום אחד, אלא סכך של בעיות. חלק מזה נובע מחוסר יציבות שנגרמה מאל-קאע"דה – חלק מזה מוקדם יותר, מכיי בוש עיראק. לא צפינו את האביב הערבי, אך כן זיהינו את הכוחות שהובילו לו – כלכלות חלשות ומשטרים רודניים. ישראל נמצאת באמצע, עם אתגרים מכל גבול".

והאיומים הגדולים על ארה"ב?

"חלק מהאיומים מגיעים מבפנים. ארה"ב מפגרת בהרבה מדדים של שגשוג כלכלי וקדמה חברתית. אנחנו צריכים להקדיש תשומת לב פנימה ולא החוצה. טרור אסלאמי הוא איום חיצוני, אבל לעומת המלחמה הקרה, שהגדירה את מרבית הקריירה שלי, אלה איומים קטנים. יש לנו גידול באי-שוויון שיוצר עיות שנותרו לא פתורות, מערכת חינוך שאינה מספקת את הדרוש – כל הדברים שארה"ב הובילה בהם בעבר וכיום כבר לא.

בעוד אמריקאים רבים תופשים את סין כאיום גדול, בשל איומה על מעמדה של ארה"ב ככלכלה הגדולה בעולם, האצי'נגס אינו חור שב שהיא מהווה בעיה משמעותית. "העלייה של סין היא אתגר יותר מאשר איום. סין היא שותפה כל-

רודרט האצי'נגס. "ישראל חזקה יותר מבעבר" צילום: Rodney Ellis / LBJ School

"במקום לנתב את העושר של רוסיה לתשתיות – פוטין חלב את המדינה"

ראיון TheMarker רודרט האצי'נגס, לשעבר יו"ר המועצה למודיעין בארה"ב ויועצו של הנשיא בוש, אינו חושב מהישנות המלחמה הקרה • הוא סבור כי ארה"ב צריכה לצמצם את שליטת דאעש במזרח התיכון, וכי האיומים הגדולים על ארה"ב הם פערי ההכנסות והגזענות

מיכל רמתי

הנהיג שדאעש יתחסלו. אין להם אג'נדה חיובית, הם קוסמים רק לפנאטים, אין להם מה להציע מלבד כוח צבאי. הדברים האלה תרמו לעלייתם, אבל זה גם מה שיוביל לירידתם המהירה.

"כיום דאעש שולטים בטרר"טוריה עשירה ויכולים לממן את עצמם, אך הם רק שואבים משאבים מהאזור ומחלקים אותם מחדש למטרות פוליטיות. הם אינם מסוגלים ליצור חברה מתפקדת ומייצרת עושר. המטרה של ארה"ב וישראל צריכה להיות למנוע מדאעש להיפתח כלכלית. סנקציות לא יביאו לניצחון מהיר, אבל אלה הצעדים הנכונים לטעמי".

האם ארה"ב יצאה מוקדם ומהר מדי מעיראק?

"לדעתי, לא היה צריך להיכנס לשם מלכתחילה. הנשיא אובמה לא עזב במהרה, הוא היה מאוד

"עברנו את זה כבר הרבה פעמים. יש רגעים שבהם נראה שיש פריצת דרך קרובה, אבל אנחנו לא שם. צריך להימנע מהידרדרות, ולחכות לזמן טוב יותר".

עבור רבים, העלייה של דאעש היתה מפתיעה. האם קהילת המודיעין צפתה את זה?

"לא הייתי חלק מקהילת המודיעין בתקופה זו, אבל בעמדה שלי, בהחלט היה אלמנט של הפי תעה. ארגון דאעש הוא איום מורכב מאוד – יותר מאחרים. זה לא משהו שאפשר לפתור בצורה צבאית פשוטה. מה שצריך לעשות הוא להגביל את התפשטות הארגון ולהצמצם את שליטתו – למנוע ממנו לאיים על מדינות שכנות וארה"ב, אך תוך ששומרים על שלמות עיראק ומונעים התחזקות של משטר אסד בסוריה והתחזקות של איראן. כל עוד אפשר לעשות זאת, אפשר

האמריקאי מהתחום של יחסים בין-לאומיים ומילא תפקידים שונים בממשל, ישתתף בשבוע הבא בכנס הרצליה, שיערך ב-7-9 ביוני על ידי המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS) במרכז הבינתחומי בראשות פרופ' אלכס מיניץ. בכנס ידבר האצי'נגס על גיאופוליטיקה גלובלית והיחסיים בין המעצמות, במסגרת סדרת מושבים שידונו בסוגיות מדיניות, ביטחוניות ואסטרטגיות הנמצאות על סדר היום האזורי והעולמי. בין המשתתפים בכנס השנה גם ניקולא סרקווי, נשיא צרפת לשעבר, והכל-כלן גוריאל רוביני.

האצי'נגס אינו נבהל מחוסר ההתקדמות במשא ומתן בין ישראל לפלסטינים. "אין יותר מדי דברים מבטיחים, אך מה שחשוב הוא לא לפגוע בדברים שיפג"עו בתהליך בעתיד", הוא אומר בראיון טלפוני ל-TheMarker.

הוא חושב שהאיומים הגדולים על ארה"ב אינם הטרור האסלאמי, וגם לא סין; שארגון דאעש צפוי לבלות את עצמו באותו קצב שבו הוא עלה לג'דולה; שנשיא ארה"ב ג'ורג' וו. בוש, שקדם בתפקידו לברק אובימה, טעה בשלא סיים את הפלישה האמריקאית לעיראק במהירות; ושנשיא רוסיה, ולדימיר פוטין, סיבך קשות את המדינה שלו, בשנכנע ליצרים הלאומניים ופי לש לאוקראינה.

רודרט האצי'נגס, מי שהיה יו"ר מועצת המודיעין הלאומית של ארה"ב – ועדה המייעצת לנשיא ארה"ב – בתקופת ג'ורג' וו. בוש, הוא כיום דקאן בית הספר למדיניות ציבורית באוניברסיטת טקסס באוסטין. האצי'נגס, שהגיע לממשל